

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Historia wychowania (Wykład), PG_00148753						
Kierunek studiów	Pedagogika (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	1		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	1		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		prof. dr hab. Romuald Grzybowski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		45.0	75
Cel przedmiotu	Celem studiowania historii wychowania jest zaznajomienie studentów z historycznymi prawidłowościami rozwoju oświaty, wychowania i myśli pedagogicznej oraz ich związków z różnymi aspektami ludzkiej działalności, rozpatrywanych na tle przemian cywilizacyjnych i ich uwarunkowań. Studiowanie historii wychowania ma również na celu ukazanie różnorodności dawnych projektów i ofert edukacyjnych i ich dziejowego kontekstu oraz wykazanie historycznych źródeł współczesnych ofert edukacyjnych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[PEDL3_W07] zna różne rodzaje struktur społecznych i instytucji życia społecznego oraz rozumie zachodzące między nimi relacje	Student rozumie historyczne prawidłowości rozwoju rodziny, szkoły i Kościoła oraz ich wpływ na cele oraz treści działalności edukacyjnej. efekt spoza matrycy	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_U02] potrafi wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki oraz powiązanych z nią dyscyplin w celu formułowania i rozwiązywania problemów edukacyjnych	Student potrafi analizować i interpretować współczesne problemy wychowawcze, opiekuńcze, kulturalne i pomocowe, a także motywy i wzory ludzkich zachowań, wykorzystując wiedzę dotyczącą historycznych uwarunkowań procesów edukacyjnych.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_K09] jest gotowy do dbałości o dorobek i tradycje zawodu	Student docenia znaczenie inicjatyw i działań pedagogicznych podejmowanych przez nauczycieli i pedagogów w środowisku lokalnym dla zmiany jakości procesów edukacyjnych w nim zachodzących, gotów jest tym samym do dbałości o dorobek i tradycje zawodu.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_W11] zna najważniejsze tradycyjne i współczesne nurty i systemy pedagogiczne, rozumie ich historyczne i kulturowe uwarunkowania	Student zna najważniejsze, tradycyjne nurty pedagogiczne oraz rozumie historyczne i kulturowe uwarunkowania współczesnych systemów pedagogicznych	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_K02] jest gotowy do rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i podejmowania współpracy na rzecz dobra uczniów i tego środowiska (zwłaszcza jest gotowy do budowania prawidłowych więzi w środowisku społecznym i inicjowania działań na rzecz środowiska społecznego w oparciu o posiadaną wiedzę w zakresie pedagogiki i dyscyplin pokrewnych)	Student - w oparciu o zdobytą wiedzę dotyczącą roli edukacji pozaszkolnej dla zachowania tożsamości narodowej społeczeństwa polskiego w czasie zaborów - docenia znaczenie procesów edukacyjnych oraz nauk pedagogicznych dla kształtowania się więzi społecznych w środowisku lokalnym.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[PEDL3_W03] zna i rozumie podstawy filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej, specyfikę głównych środowisk wychowawczych i procesów w nich zachodzących, a także społeczno-kulturowe, historyczne, biologiczne, psychologiczne i medyczne podstawy wychowania i kształcenia	Student zna historyczne podstawy wychowania i kształcenia	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	Początki i rozwój historii wychowania w Europie i w Polsce w XIX i XX wieku. Historia wychowania w gdańskim ośrodku naukowym. U źródeł europejskiej praktyki i myśli pedagogicznej: narodziny ideałów wychowawczych w Starożytnej Grecji jako początek pedagogiki. Stałość zmienności ideałów wychowania. Założenia i organizacja wychowania w starożytnej Grecji i w Rzymie. Poglądy pedagogiczne i działalność dydaktyczna sofistów. Myśl pedagogiczna Sokratesa, Platona i Arystotelesa. Kształtowanie się zawodu nauczyciela. Ewolucja organizacyjna i programowa szkoły w epoce hellenistycznej. Ideał wychowawczy i organizacja wychowania i nauczania w Rzymie. Kwintyliusz jako przedstawiciel rzymskiej myśli pedagogicznej. Początki i rozwój chrześcijańskiej myśli pedagogicznej (św. Hieronim, św. Augustyn). Ideały wychowawcze w średniowieczu, działalność oświatowa Karola Wielkiego, powstanie, rozwój i elementy dorobku szkół klasztornych, parafialnych, kościelnych. Narodziny i rozwój uniwersytetów średniowiecznych. Wpływ uniwersytetów na rozwój kultury europejskiej. Szkoła i nauczyciel w okresie Odrodzenia. Rozwój renesansowej myśli pedagogicznej. Wpływ reformacji i kontrreformacji na treść europejskich ideałów wychowawczych oraz na kształt i zadania szkoły w XVI i XVII wieku. Sytuacja oświaty w Polsce o okresie Renesansu. Szkolnictwo katolickie, reformacyjne i kontrreformacyjne w Rzeczypospolitej. Początki i rozwój polskiej myśli pedagogicznej. A. Frycz Modrzewski i Mikołaj Rej jako przedstawiciele polskiej myśli pedagogicznej okresu renesansu. Ideał ziemianina (człowieka poczciwego) i jego wpływ na rozwój szkolnictwa w Rzeczypospolitej w XVI-XVII wieku. - Upadek szkolnictwa Rzeczypospolitej w drugiej połowie XVII i pierwszej połowie XVIII wieku oraz związane z nim próby reform oświatowych. Komisja Edukacji Narodowej: okoliczności powstania i dorobek w sferze organizacji szkolnictwa oraz w warstwie programowej. Ideały wychowawcze szkolnictwa KEN. Wpływ KEN na rozwój zawodu nauczyciela. Rozwój europejskiej myśli pedagogicznej w XVIII wieku (J.A. Komeński i J. Locke, J. J. Rousseau). Sytuacja oświatowa narodu polskiego po upadku Rzeczypospolitej: wychowanie narodowe i religijne dzieci i młodzieży polskiej w okresie zaborów. Edukacja pozaszkolna jako forma obrony społeczeństwa polskiego przed wynarodowieniem. Rozwój europejskiej szkoły ludowej i średniej w XIX w. (J. H. Pestalozzi, F. Froebel). Geneza i założenia ruchu Nowego Wychowania (J. Dewey, E. Key, M. Montessori). - Rozwój opieki nad dzieckiem w Europie i na ziemiach polskich w XIX wieku: idea i rozwój ochronek miejskich i wiejskich (August Cieszkowski, bł. Edmund Bojanowski). Początki literatury i czasopiśmiennictwa dla dzieci (Klementyna z Tańskich Hoffmanowa i S. Jachowicz). Odbudowa i rozwój szkolnictwa w latach Drugiej Rzeczypospolitej. Reforma Jędrzejewicza. Ideologie wychowawcze okresu Drugiej Rzeczypospolitej (ideologia wychowania narodowego, państwowego, obywatelskiego.). Sytuacja oświaty polskiej w okresie okupacji. Tajne nauczanie. Polityczne i organizacyjne ramy rozwoju oświaty i wychowania w latach PRL (1945-1989): ogólne cechy wychowania totalitarnego, cele polityki oświatowej PZPR, ideologizacja i ateizacja wychowania, organizacja szkolnictwa i próby jego reformowania.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Ogólna wiedza historyczna i społeczna, wyniesiona przez studentów ze szkoły średniej; znajomość elementarnych pojęć pedagogicznych		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	Bartnicka K., Szybiak I., Zarys historii wychowania, Warszawa 2001. Bobrowska-Nowak W., Zarys dziejów wychowania przedszkolnego w Polsce, Warszawa 1983. Draus J., Terlecki R., Historia wychowania. Podręcznik akademicki, t. II, Wiek XIX i XX, Kraków 2005. Historia wychowania wiek XX, t. I, pod red. J. Miąso, Warszawa 1980. Kot S., Historia wychowania, t. 1-2, Warszawa 1996. Kupisiewicz C., Szkice z dziejów dydaktyki, Kraków 2010. Litak S., Historia wychowania. Podręcznik akademicki, t. I, Do Wielkiej Rewolucji Francuskiej, Kraków 2005. Mauersberg S., Walczak M., Szkolnictwo polskie po drugiej wojnie światowej (1944-1956), Warszawa 2005. Wołoszyn S., Dzieje wychowania i myśli pedagogicznej w zarysie, Warszawa 1964. Wołoszyn S., Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku, Warszawa 1998.	
	Uzupełniająca lista lektur	Aries P., Historia dzieciństwa. Dziecko i rodzina w dawnych czasach, Gdańsk 1995. Brodala M., Lisiecka A., Ruzikowski T., Przebudować człowieka. Komunistyczne wysiłki zmiany mentalności, Warszawa 2001. Chmaj L., Prądy i kierunki w pedagogice XX wieku, Warszawa 1962. Flandrin J. L., Historia rodziny, Warszawa 1998. Grzybowski R., Polityczne priorytety i elementy codzienności socjalistycznej szkoły. Wybór studiów poświęconych dziedzictwu edukacyjnemu PRL-u, Toruń 2013. Dziecko w rodzinie i społeczeństwie. Dzieje nowożytne, t. II, red. K. Jakubiak, W. Jamrożek, Bydgoszcz 2002. Edukacja w warunkach zniewolenia i autonomii (1945-2009), pod red. E. Gorloff, R. Grzybowski, A. Kołakowskiego, Kraków 2010. Flandrin J.-L., Historia rodziny, Warszawa 1998. Grzybowski R., Przemiany historyczne ideałów wychowawczych, [w:] Zagadnienia celów edukacyjnych, pod red. J. Rutkowiak, Gdańsk 1987. Grzybowski R., Wyższe szkoły pedagogiczne w Polsce w latach 1946-1956, Gdańsk 2010. Jakubiak K., Wychowanie państwowe jako ideologia wychowawcza sanacji, Bydgoszcz 1994. Kryńska E.J., Mauersberg S., Indoktrynacja młodzieży szkolnej w Polsce w latach 1945-1956, Białystok 2003. Puchowski K., Jezuickie kolegia szlacheckie Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Studium z dziejów edukacji elit, Gdańsk 2007. Sońnicki K., Rozwój pedagogiki zachodniej na przełomie XIX i XX wieku, Warszawa 1967.	

	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania		
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.